

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA D.O.O.
POŽAREVAC

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE TRGOVINE, ŠUMARSTVA I
VODOPRIVREDE

BILTEN

Datum : 10.04. 2013.

Uređivački odbor: Grozdić Jovan dipl.ing., Jorgovanka Vlajkovic, dipl.ing., Stanković Stanislava, dipl.ing., Stojanović Aleksandar, dipl.ing., Božanić Monika dipl.ing., Jovanović Zvezdana dipl.ing., Vujčić Nenad dipl.ing., Ana Đorđević dipl. ing. i Jovica Jurišić, dipl.ing.

Zelena salata – izvor mirnog sna

Zelena salata je lisnato, zeljasto povrće, lat. *Lactuca sativa*, a samo ime odnosi se zapravo na naziv mlečnog soka u ovoj biljci, po kome je karakteristična.

Mlečni sok, kojeg ima najviše u korenu, lisnim rebrima i u mladim stabljikama, sadrži vredan sastojak koji se naziva **laktukarijum**. Ovaj sastojak ublažava bol, nervnu napetost i obezbeđuje miran san. Još u antičkoj Grčkoj zelena salata smatrala se efikasnim sredstvom za uspavlivanje, 400. godine pre nove ere istoričar Herodot je spominje u svojim spisima kao sredstvo protiv napetosti i nesanice.

Naučnici našeg vremena dokazali su da je zelenu salatu najbolje jesti uveče, dva-tri sata pred spavanje, jer laktukarijum ima dejstvo blažeg opijata i da pomaže osobama koje imaju problem sa snom.

Iako je zelena salata potpuno prirodno i neškodljivo sredstvo protiv nesanice, a čini je i preko 90% vode, salata je prava „ mala zelena apoteka“. Od vitamina najprisutniji su vitamin C i E, a takođe je bogata i vitaminima A, B₆ i K.

Sadrži značajne količine folne kiseline, kalijuma, kalcijuma, magnezijuma, fosfora, gvožđa, cinka i joda. Bogata je vlaknima i hlorofilom (Zeleni pigment) što je čini vrlo blagotvornom u slučajevima grčenja krvnih sudova, smanjuje krvni pritisak i podstiče rad srca.

Ono što zelenu salatu čini izuzetno poželjnim povrćem, jeste njena niska kalorijska vrednost, u 100g sadrži svega 15 kalorija. Može se jesti u neograničenim količinama bez ili sa začinima, a odličan je saveznik u dijetama.

Danas je moguće birati između velikog broja vrsta zelene salate, koje su prisutne na tržištu tokom cele godine. Iako je njena najčešća primena kao sastojak raznih salata, može se i termički obrađivati tako da je nikako ne treba zanemariti na tpezi.

Ana Đorđević, dipl. ing. prehrambene tehnologije

Pepelnica žita (*Blumeria graminis*)

Pepelnica žita (pšenica, ječam, raž, ovas, tritikale) javlja se na svim područjima gde se ove vrste gaje. Osim na navedenim vrstama pepelnica se javlja i na velikom broju trava. Parazit inficira sve nadzemne delove biljke, ali najviše se javlja na licu donjih listova. Simptomi se mogu javiti u svim fazama razvoja posle nicanja.

Početni napad je obično slabo uočljiv. Prvo su napadnute biljke koje se nalaze u gustom sklopu ili mikrodepresiji. Prvi simptomi na lišću su u vidu hlorotičnih pega u kojima se brzo razvija belosivkasta micelija. Vremenom micelija menja boju i posivi. Na suprotnoj starni lista javlje se hloroza.

Sl.1 Simptom pepelnice na licu lista

Pri kraju vegetacije micelija potamni i u njoj se formiraju tamnomrke kleistotecije koje su delimično uronjene u miceliju.

Parazit prezimi u obliku kleistotecija na biljnim ostacima, a u toplijim klimatskim uslovima micelijom i konidijama.

Na razvoj bolesti povoljno utiču: osetljiva sorta, gust usev, jače prihranjivanje azotom, visoka vlažnost i niža temperatura. Pšenica je najosetljivija u fazi intezivnog porasta.

Bolest se suzbija hemijskim putem-fungicidima. Tretman se izvodi u periodu kada se žita štite od korova gde se uz herbicid dodaje i odgovarajući fungicid.

Božanić Monika, dipl.ing.zaštite bilja

BESPLATNA KONTROLE PLODNOSTI OBRADIVOG POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Poljoprivredna savetodavna i stručna služba Požarevac, a na osnovu Uredbe o utvrđivanju programa izvođenja radaovana zaštiti i korišćenju poljoprivrednog zemljišta za 2013. godinu (objavljeno u „službenom glasniku RS“ broj 29/13 od 29.marta 2013. godine), sprovodi akciju

KONTROLE PLODNOSTI OBRADIVOG POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA (BESPLATNE AGROHEMIJSKE ANALIZE ZEMLJIŠTA)

Kontrola plodnosti vrši će se za zemljište od prve do pete katastarske klase, a za područja sa otežanim uslovima rada u poljoprivredi određenim u skladu sa propisom kojim se određuju područja sa otežanim uslovima rada u poljoprivredi za zemljište od prve do sedme katastarske klase, za jedan uzorak po parceli i/ili za dva uzorka po parceli (ako su u pitanju parcele sa zasadima voćarskih kultura i/ili vinograda), a za **najviše 10 uzoraka**, i to kod:

Fizičkih lica koja su upisana u Registar kao nosioci ili kao članovi komercijalnog porodičnog poljoprivrednog gazdinstva u aktivnom statusu i to na parcelama koje su u vlasništvu tih lica i upisane su u Registar,

Zakupaca poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini čije je poljoprivredno gazdinstvo, odnosno komercijalno porodično poljoprivredno gazdinstvo, upisano u Registar u aktivnom statusu i koje je upisalo u Registar parcele uzete u zakup.

Agrohemijska analize zemljišta obuhvata ispitivanje: kiselosti zemljišta, kalcijum-karbonata, kalijuma, fosfora, azota i humusa kao i preporuku za upotrebu vrste i količine mineralnog i organskog đubriva.

Kontrola plodnosti obradivog poljoprivrednog zemljišta je obaveza za poljoprivredne proizvođače kao i jedan od uslova za dobijanje subvencija.

Način uzorkovanja

- sa svake parcele uzeti uzorak sa što više mesta (20-25 mesta) sa dubine od 0-30 cm.-sa ratarskih parcela i sa dubine od 0-30 cm i 30-60 cm- sa voćarskih parcela (2 uzorka),
- ubodom ašova ili sondom izvaditi zemlju,
- uzeti deo zemlje sa cele dužine ašova, staviti u kofu i isti postupak ponoviti sa što više mesta na parceli,
- nakon toga zemlju u kofi dobro izmešati,
- od te izmešane zemlje odvojiti u kesu do 1 kg.-to je jedan uzorak,
- svaku kesu-uzorak sa te parcele obeležiti.

Dokumentacija koja prati uzorak

- potvrda o registraciji komercijalnog poljoprivrednog gazdinstva,
- potvrda o aktivnom statusu,
- potvrda o registru parcela koje su uzete u zakup,
- kartica iz banke sa brojem namenskog računa,
- katastarski broj parcele, katastarska opština, površina, potes, katastarska klasa.

NAPOMENA: Akcija prikupljanja uzoraka traje do 15. juna 2013.god. i Broj uzetih uzoraka je ograničen na 10 po gazdinstvu

Vlajkovic Jorgovanka, dipl. ing.

Širokolisni korovi u soji i njihovo suzbijanje

Soja je dosta osetljiva na herbicide, pa je potrebna veća pažnja pri njihovoj upotrebi. Primena herbicida u soji treba da omogući eliminaciju korovskih biljaka tokom cele vegetacije, naročito širokolisnih korova. Potrebno je napraviti dobar izbor herbicida da bi se to postiglo. U daljem tekstu se navode najčešće prisutni širokolisni korovi u soji i njihovo suzbijanje u zavisnosti od fenofaze razvoja soje i korova.

1. Ambrozija

Posle setve, a pre nicanja soje i korova:

- *A.m. metribuzin*(Sencor WG-70 ,Dancor WG-70, Lord WG-70, Mistral)- 0,5 kg/ha

Posle nicanja soje i korova:

- *A.m. laktofen*(Cobra)-0,4 –0,5 l /ha
- *A.m. imazamoks* (Pulsar-40)-1,2 l /ha

2. Pepeljuga (zelje)

Inkorporacija:

- *A.m. trifluralin*(Trefgal, Treflan, Triflurex, Triflusav)-2,0 l/ha
- *A.m. pendimetalin*(Stomp 330-E, Zanat)-4,0 –5,0 l/ha
Posle setve, a pre nicanja soje i korova:
- *A.m. linuron* (Afalon, Galolin mono, HEMOLIN 450-SC, Linar, Linurex 50-SC)-2,0 l/ha
A.m. metribuzin -0,5 kg/ha

Posle nicanja soje i korova:

- *A.m. tifensulfuron-metil*(Harmony 75-WG, Okvir, Symphony)- 8 - 10 gr/ha
- *A.m. imazamoks* (Pulsar-40)- 1,2 l/ha
- Pulsar-40 + Harmony + Trend 1 l/ha + 8 gr/ha + 0,1%

3. Abutilon

Posle nicanja soje i korova:

- *A.m. bentazon*(Basagran, Bentamark, Galbenon, Savazon-480)- 3,0 l/ha
- *A.m. tifensulfuron-metil* +okvašivač(Harmony 75-WG 8 gr/ha +Trend-90 0,1 %).

4. Kereće grožđe (pomoćnica)

Posle setve a pre nicanja soje i korova:

- *A.m. linuron* (Afalon, Galolin mono, HEMOLIN 450-SC, Linar, Linurex 50-SC)-2,0 l/ha
- *A.m. metolahlora* (Dual gold 960-EC)-1,4 l/ha
- *Acetohlori* oko 2,0 l/ha

Posle nicanja soje i korova:

- *A.m. imazamoks* (Pulsar-40)-1,0 l/ha,
- *A.m. laktofen* (Cobra)-0,4 –0,5 l/ha

Zvezdana Jovanović, dipl.ing.

Higijena štalskog prostora

Higijena štalskog prostora je sledeći momenat koji treba zadovoljiti, kako bi se konju omogućio kvalitetan smeštaj bez ugrožavanja njegovih fizioloških potreba. Uz krećenje zidova bar jednom godišnje i povremenu dezinfekciju, boksevi se moraju redovno čistiti - izbacivati zaprljanu vlažnu prostirku i pokupiti prašinu, kako sa podova i zidova tako i sa viših delova zida i tavanice. Često tolerisanje paučine koja se stvara u gornjim delovima boksa neki pravdaju ulogom paukova u odbrani od mušica. Ovakva pojava je ipak ružna, ukazuje na veoma lošu higijenu i ne može nikome služiti kao opravdanje. Bitan element higijene smeštaja jeste prostirka. Na našim prostorima često se kao prostirka koristi slama. Pšenična ili ovsena slama može biti udobna prostirka, ali se teško nabavlja, pri čemu mnogi konji vole da je jedu, što predstavlja potencijalni uzrok poremećaja varenja, u prvom redu kolika. Slama od ječma je oštra, često bocka i iritira kožu, mada se u kombinaciji sa slamom drugih žitarica može koristiti kao prostirka. Ovsena slama je opet ukusnija zbog čega je konji radije jedu, a to nameće veći rizik od već pomenutih komplikacija. Slama je često izvor organske prašine koja iritira disajne puteve i može da dovede do hroničnog opstruktivnog oboljenja pluća. Zbog toga se često kao alternativa traže drugi materijali, naročito u krajevima sa toplijom i vlažnijom klimom gde je mogućnost razvoja plesni u slami veća, jer se pomenute respiratorne bolesti uglavnom dovode u vezu sa sporama plesni. Piljevina je prilično udobna i jeftina prostirka, dobro upija vlagu zbog čega je veliki broj vlasnika konja rado koristi. Čistu piljevinu valja povremeno prskati, da se ne bi dizala prašina koja može da nadraži disajne organe. Pored piljevine, u nekim zemljama se koristi seckana hartija, pa čak i gumene obloge. Bez obzira na vrstu prostirke, sloj na kojem konj stoji mora biti što deblji. Zastiranje boksa tankom steljom predstavlja veliku grešku, koja ni sa ekonomske tačke gledišta nije opravdana - sloj nedovoljne debljine upija malo vlage i nečistoće pa se veoma brzo prlja, tako da ga je neophodno menjati mnogo češće nego debelu prostirku. Osim toga, udobna, meka i debela stelja pruža konju priliku da legne i odmori se bez opasnosti da će se izguliti, što se redovno dešava kada je prostirka pretanka. Mokre i prljave delove stelje, pri tome, treba svakodnevno uklanjati. Pored redovnog čišćenja prostirke, treba obratiti pažnju i na higijenu hranilica i pojilica - konjska pljuvačka se, naime, meša sa hranom i vodom praveći naslage u unutrašnjosti posude sa neprijatnim mirisom, što može da dovede do odbijanja hrane i vode. Postoji tu još jedan problem - vlažna zrnasta hrana počinje da fermentira i ako je konj kasnije pojede može doći do poremećaja varenja i mnogih gastrointestinalnih poremećaja. Jednom je već istaknut primer klostridioze u zapatu gde je kao dodatak korišćena melasa - površine jasala su bile pod debelom smrdljivom skramom koja je upravo nastala od ostataka melase i konjske pljuvačke. Zato je preporučljivo da se nepojedeni deo obroka uvek ukloni pre nego što se da sledeći.

Nenad Vujčić, dipl.ing.

Suzbijanje korova u usevu kukuruza i suncokreta, posle setve a pre nicanja

U prvoj polovini marta meseca, temperatura vazduha iznad višegodišnjih proseka i odsustvo padavina, omogućili su početak pripreme zemjišta za prolećnu setvu, da bi od sredine druge dekade marta nastupila promena vremena praćena padom temperature i čestim i obilnim padavinama koje onemogućavaju nastavak poljoprivrednih radova za predstojeću prolećnu setvu jarih kultura (kukuruz, suncokret, soja).

Sa poboljšanjem vremenskih uslova (prestankom padavina i porastom temperature) treba nastaviti sa daljom pripremom za prolećnu setvu. Nakon obavljene setve poljoprivrednim proizvođačima predstoji suzbijanje korova posle setve a pre nicanja u okopavinskim usevima.

Suzbijanje korova u *usevu kukuruza*:

Tretmanom posle setve a pre nicanja u usevu kukuruza suzbijamo sve korovske vrste koje se razmnožavaju semenom (terofitno). Bitno je istaći da se muharike najbolje suzbijaju preparatima na bazi **a.m. acetohlor** (**Acetohlor, Acetogal, Acetosav, Asetomark, Trophy 2l/ha id.**) ili **s-metolahlora (Dual gold, Mont 1,2l/ha)** ili **dimetanamid –p (Frontier super 1,4l/ha)**, kao i sirak iz semena. Zbog bezbednosti pri nicanju kukuruza u slučaju obilnih padavina treba koristiti acetohlore sa protektantima. Pored uskolisnih korova ovi preparati suzbijaju i širokolisne korove. Širokolisni korovi (čičak, štir, pepeljuga, ambrozija, slačica i dr.) suzbijaju se preparatima na bazi **a.m. terbutilazin (Terbis, Rezon, Zeazin 1,5l/ha i dr.)** ili **a.m. linuron (Afalon tečni, Galolin mono, Linar 1,5l/ha)**.

Postoje preparati koji su sastavljeni od jedne ili više aktivne materije koji svojim delovanjem suzbijaju i jednogodišnje uskolisne i širokolisne korove. Jedan od takvih preparata jeste Merlin flexx 0,4l/ha **a.m.izoksaflutol**. Ovom preparatu treba dodati preparate na bazi **a.m. acetohlor** zbog boljeg delovanja na muharike. Akris 3 l/ha (a.m. **dimetanamid –p + a.m. terbutilazin**) Gardoprimgold plus 4l/ha (a.m. **s-metolahlora + a.m. terbutilazin**) koristi se u usevu kukuruza za suzbijanje uskolisnih i širokolisnih korova.

Suzbijanje korova u *usevu suncokreta*:

Zbog izrazito osetljive faze pri nicanju suncokreta posle setve apre nicanja **ne treba koristiti** preparate na bazi **a.m. acetohlor (Acetohlor, Acetogal, Acetosav, Asetomark, Trophy 2l/ha id.)** već preparate na bazi **a.m. s-metolahlora (Dual gold, Mont 1,1l/ha)** u kombinaciji sa preparatima na bazi **a.m. terbutilazin (Terbis, Rezon, Zeazin 1,1l/ha i dr.)** ili gotove kombinacije, Gardoprimgold plus 3,5l/ha ili Racer, Raft i dr.

Jurišić Jovica, dipl. ing.